

Colombia zet in op traceerbare en verantwoorde smaragd

Foto 2. Het dorpje Muzo ligt in een bergketen, de Oostelijke Cordillera, ten noorden van Bogota, de hoofdstad van Colombia. De Muzo regio is rijk aan smaragdvoorkomens. De Cunas, La Pita, Cosquez en Penas Blancas mijnen liggen vlakbij.

Colombia timmert hard aan de weg om smaragd als edelsteen op de kaart te zetten. Met name in de twintigste eeuw zijn wereldwijd best een flink aantal smaragdvindplaatsen ontdekt, onder andere in Brazilië, Rusland en Zambia. Toch is door de eeuwen heen vooral in Colombia echt veel smaragd gevonden.

DOOR: HANCO ZWAAN – NEDERLANDS EDELSTEEN LABORATORIUM

FOTO'S: © NEDERLANDS EDELSTEEN LABORATORIUM

Beroemde vindplaatsen in Colombia zijn de Muzo- en Chivormijngebieden, waar grote, heldere smaragden zijn gevonden met een intens levendige kleur (Foto 1). Toch zijn smaragden in eigen land lange tijd niet erg populair geweest. Dit had te maken met dans die de mijngebieden controleerden en de rol die Victor Carranza (de 'smaragdsaar') en maffiabaas Pablo Escobar hebben gespeeld in het gebied. Na het overlijden van Carranza (in 2013) is deze invloed sterk ingedamd en is de Colombiaanse regering nu bezig om voorwaarden te scheppen smaragd

op transparante en verantwoorde wijze te winnen, te polijsten en op eerlijke wijze te verhandelen. Het uiteindelijke doel is om Colombiaanse smaragd net als Colombiaanse koffie te positioneren als een merk.

Edelstenen traceren

Wereldwijd groeit nu de erkenning dat bedrijven ervoor moeten zorgen dat hun toeleveringsketens niet worden aangetast door allerlei vormen van misbruik. Traceerbaarheid staat hierbij hoog op de agenda. Waar komt

Foto 1. Colombiaanse smaragd is populair door de intense groene kleur, gecombineerd met helderheid en soms een flinke grootte. De smaragd in deze ring is ongeveer 9 x 8 mm en weegt circa 3,4 karaat.

een bepaalde edelsteen vandaan, waar en onder welke omstandigheden is deze precies gedolven, vervolgens geslepen, en welke weg heeft de steen afgelegd tot in de juwelierswinkel. Vorig jaar publiceerde de mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch echter een artikel met de kop 'Top Jewellers Don't Know Enough About The Gems They Sell'. Hierin werd na onderzoek met verbazing geconstateerd dat veel bedrijven alleen vertrouwen op de garanties van hun leveranciers dat het goud en de diamanten (en kleurstenen) die ze kopen verantwoord worden ingekocht. En bij sommigen staat het verantwoord inkopen helemaal niet op de agenda.

Verbeteren situatie bij de bron

Er is dus veel werk aan de winkel, te beginnen bij de bron waar men de stenen vindt. Afgelopen najaar vond het tweede World Emerald Symposium plaats in Bogotá, Colombia, met precies traceerbaarheid en verantwoordelijkheid nemen als belangrijkste onderwerp. Ethisch delven ('Ethical sourcing') is bij kleurstenen als smaragd een nog veel moeilijker onderwerp dan bij diamant omdat het meestal gaat om (heel) kleine mijnen en de betrokkenheid van veel kleine bedrijven. De kleurstenenindustrie is hierdoor heel gefragmenteerd. Het symposium bood een uitgebreide analyse van alle elementen van de smaragdindustrie, over de gehele toeleveringsketen ('supply chain') van mijn tot markt. Eén focus was op hoe blockchaintechnologie de smaragdindustrie zou kunnen helpen. De nadruk ligt hierbij op traceerbaarheid en hoe maatschappelijk

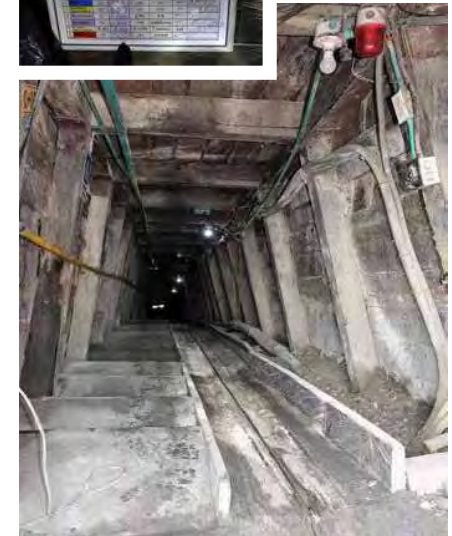

Foto 3a/b/c. Veilige werkomstandigheden staan centraal in de smaragdmijnen. Een goede constructie en bewegwijzering, goede hulpmiddelen en ook het zorgvuldig monitoren van gas concentraties (onder andere het beruchte moerasgas) horen daarbij.

Foto 4. Witte en vaak heel dunne aders in zwarte schalies worden voorzichtig aangeboord, op zoek naar smaragd. Gecombineerd met plaatsen van dynamiet en gedoseerde explosies wordt stap voor stap doorgezocht.

verantwoord ondernemen in de smaragdindustrie kan helpen om de sociale omstandigheden te verbeteren en tegelijkertijd het vertrouwen in smaragd in Colombia (en daarbuiten) te versterken. Dit omvatte ook branding en detailhandel in het nieuwe millennium en het gebruik van sociale media naast de traditionele rode loper om 'het Colombiaanse smaragd-merk' bekendheid te geven. Duidelijk werd dat kleine bedrijven van lokale mijnwerkers meer steun nodig hebben; ze moeten ook een grotere stem en een groter aandeel krijgen in de industrie. Tevens moeten ze worden opgenomen in een legale, legitieme distributieketen. Tegelijkertijd is het de kunst om met het promoten van verantwoord ondernemen op alle niveaus, de kleine ondernemingen niet ernstig te benadelen. Men kijkt dan vooral naar de investeringen en potentieel hoge kosten die ermee gemoed zijn.

Ondersteuning door Colombiaanse regering

Uit alle bijdragen bleek dat de Colombiaanse regering serieus toegewijd is aan het ondersteunen en legaliseren van de smaragdsector. Na privatisering van de smaragdmijnen in de jaren zeventig namen gewelddadige conflicten en hevige concurrentie eerst toe, waardoor investeringen sterk werden geremd. Drastische veranderingen en modernisering zijn pas goed op gang gekomen vanaf 2009, toen Minería Texas Colombia, een Amerikaans bedrijf, mijnbouwrechten verkreeg in de Muzo regio (Foto 2). Alle mijnen daar voldoen nu aan nieuwe regels, inclusief milieunormen, veiligheidsprocedures en arbeidsomstandigheden (Foto 3). Sociale verantwoordelijkheid is een integraal onder-

deel van de mijnbouw. Daarnaast is de lokale slijpindustrie in ontwikkeling en zijn er nu professionele laboratoria. Ook marketing en verkoop zijn sterk verbeterd.

Smaragdwinning in de toekomst

Het was fascinerend om alle veranderingen, modernisering en ook nog steeds enorme potentie in Muzo en Chivor van dichtbij te kunnen zien. Geologisch gezien zijn de Colombiaanse smaragdafzettingen uniek, met de erosie van granieten en ultramafische (donkere) gesteenten tijdens de vorming van het Andes gebergte, en het ontstaan van dikke pakketten klei in grote zeebekkens als resultaat, die later onderdruk omvormden in zwarte schalies, vol met essentiële bestanddelen voor de vorming van smaragd, zoals aluminium, beryllium, vanadium en chroom. Latere beweging van plastische zoutlagen onder deze schalies hebben een sleutelrol

Foto 6. Voorbeeld van gangbare winning van smaragd, waarbij de meeste kristallen (op de voorgrond) niet helder genoeg zijn en een te lichte kleur hebben. Slechts een zeldzame, kleine hoeveelheid is slijpbaar en echt van goede kwaliteit (bovenaan op de achtergrond, rechts naar voren gehaald).

gespeeld bij het mobiliseren van deze elementen die nodig zijn om smaragd te vormen. Ondanks dat smaragd al vanaf de 16e eeuw systematisch gedolven wordt, zijn er berekeningen dat er nog veel meer kan worden gevonden. Alleen al voor de Cosquez-mijn, een van de historische en nu goed georganiseerde mijnen in het Muzo-gebied, is nog aanwezig en economisch te winnen smaragd geschat op 6 miljoen karaat, omgerekend 1200 kilogram (Fura gems, december 2018). Hiervoor zou dan 3 miljoen ton smaragderts moeten worden verwerkt met een gemiddelde opbrengst van 2 karaat smaragd per ton. Dit betekent dat deze ene mijn nog een levensduur kan hebben van circa 30 jaar. Voor meer plekken in de gebieden rond Muzo en Chivor zijn dergelijke prognoses te maken en daarom spreekt men over gebieden met een hoge potentieel opbrengst in de toekomst.

Smaragd blijft zeldzaam en daardoor duur

Er is echter een belangrijke 'maar' in dit verhaal. Op het eerste gezicht lijkt 6 miljoen karaat misschien enorm veel, maar de ervaring wereldwijd leert dat in de regel niet meer dan 5 procent van de daadwerkelijk gewonnen smaragd slijpbaar is en slechts 1 procent van echt goede kwaliteit. Dat is dan nog maar 60.000 karaat. Als hier na slijpen 30.000 karaat van over blijft is het veel. Uitgesmeerd over 30 jaar is dit 1000 karaat geslepen smaragd van goede kwaliteit per jaar. Hoeveel stenen daarvan van meer dan twee, drie karaat blijven er over voor de wereldmarkt? Dat is dan ineens heel erg weinig. Bovendien is het zoeken naar smaragd als het zoeken naar de bekende speld in de hooiberg en dit vormt een groot risico voor de mijn. Smaragd komt voor in dunne aders, geconcentreerd in centimeters tot decimeters grote 'pockets' en zijn te vinden in zogenaamde schuifzones en plooiingen in de schalies (Foto 4 en 5). Veel kennis van de lokale geologie is nodig om de smaragd pockets elke keer weer te vinden. Hierdoor valt de daadwerkelijk opbrengst nogal eens flink lager uit dan de prognose aangeeft. Er wordt dus een enorme inspanning geleverd en zakelijk veel risico genomen om naar verhouding heel weinig, maar kwalitatief zeer goed materiaal te winnen (Foto 6). Dit verklaart de zeldzaamheid en soms heel hoge financiële waarde van smaragd, evenals van sommige andere kleuredelstenen.

Maatschappelijk verantwoord

Colombia komt weliswaar van heel ver, maar heeft inmiddels grote stappen gemaakt om te voldoen aan de eisen van de internationale markt. Men probeert nadrukkelijk voorbeelden van model smaragdmijnen in Zambia (Kagem) en Brazilië (Belmont) te volgen en slaagt daar steeds beter in. Verantwoorde winning van smaragd vindt hiermee niet alleen plaats in Zambia en Brazilië maar ook met nadruk in Colombia.

Foto 5. Voorbeeld van een handstuk (ongeveer 12 centimeter breed) met smaragd, gevonden in Chivor. Smaragd is hier gevonden precies in een plooi van zwarte schalie, waar de witte (calciet) ader in is gedrongen, met aan de randen veel pyriet (met messinggele metaalglans) en smaragd in het midden.

De rol van leverancier en juwelier

Om eventuele kritische vragen van klanten te kunnen beantwoorden is het nodig voor de juwelier deze vooruitgang en successen te kennen. Ook weten welke weg naar de winkel de geslepen steen heeft afgelegd is belangrijk. Hiermee kan worden aangetoond dat de bewustste niet onder deplorabele omstandigheden is gedolven en dat er geen mensenrechten zijn geschonden, iets wat in specifieke situaties best aan de orde kan zijn, maar nogal eens ten onrechte als algemeen geldend beeld wordt neergezet. Als de herkomst onverhoopt niet bekend is, kan het Nederlands Edelsteen Laboratorium alsnog assisteren bij het achterhalen daarvan. Tijdens het symposium benadrukte Doug Hucker (American Gem Trade Association, Dallas, Texas, VS) ook dat internationale handelsorganisaties die bezig zijn met strategieën om meer smaragden te verkopen, veel actiever moeten gaan meewerken aan het verbeteren van mijnomstandigheden en het eerlijker verdelen van de opbrengsten voor het welzijn van lokale gemeenschappen die afhankelijk zijn van de handel in smaragd. Concrete acties moeten aantonen dat dit echt is en niet slechts een welwillende houding. Dit geldt natuurlijk niet alleen voor Colombia en smaragd, maar ook voor andere gebieden en andere kleurstenen. Klanten kunnen uiteindelijk alleen blijvend verliefd worden op smaragd of andere stenen als ze weten dat ze 'goed doen' bij een aankoop.